

**Steeds meer jongeren hebben overgewicht**

Vier van de vijf Nederlanders eten te vet. Overgewicht komt bij 45 procent van de Nederlanders voor. Vooral jongeren worden te dik. Dik zijn is ongezond en dat kost geld. Econoom Groot is voorstander van een accijns op vet. Door deze accijns worden vette producten duurder. Groot zegt: "Het idee is simpel: hoe hoger het vetgehalte van een product, hoe hoger de accijns. Vergelijk het met alcohol. De accijns op whisky is ook hoger dan de accijns op bier. Je bant de consumptie van vet niet uit, maar er zal wel minder vet worden gegeten."

Een woordvoerder van de snack- en snoepfabrikanten zegt: "Dacht je nou heus dat een accijns op een kroket effect heeft? Dat zie je wel aan roken. Ondanks de hoge prijs van sigaretten wordt er nog steeds stevig gerookt." Volgens Groot is dat een misverstand, omdat uit zijn onderzoek blijkt dat prijsprikkels wel werken. Econoom Groot zegt: "Als de prijs van een pakje sigaretten met 10 procent wordt verhoogd, daalt het gebruik met 6 procent. Dus waarom zou dat voor vette producten niet opgaan?"

Bert, beheerder van een kantine op een middelbare school, reageert boos op dit artikel en zegt: "Als de regering een accijns gaat heffen op mijn kroketten dan stop ik met de verkoop. Ik maak dan geen winst meer op kroketten".

Een aantal leerlingen maakt samen met hun economieleraar een inschatting van de verandering in de kosten en opbrengsten van Bert als er een accijns op kroketten wordt ingevoerd. Daarbij gelden de onderstaande gegevens. Deze gegevens hebben uitsluitend betrekking op de verkoop van kroketten.

Inkoopkosten per kroket	: € 0,40
Overige variabele kosten per kroket	: € 0,10
Verkoopprijs vóór invoering van de accijns	: € 1,50
Totale constante kosten per dag	: € 35,-
Afzet vóór invoering van de accijns	: 100 kroketten per dag
De accijns gaat € 1,00 per kroket bedragen. Hiervan wordt 50% doorberekend in de prijs. Bij de nieuwe verkoopprijs van € 2,- per kroket bedraagt de afzet 60 kroketten per dag.	

Frank beweert dat de vraag naar kroketten in de geschetste situatie prijselastischer is dan de vraag naar sigaretten.

2p **1. Is de bewering van Frank juist? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.**

2p **2. Bereken de winst per dag van Bert op kroketten vóór de invoering van de accijns.**

2p **3. Bereken hoeveel kroketten Bert op zijn minst moet verkopen om na het instellen van de accijns geen verlies te maken.**

Stel dat de overheid maatregelen overweegt die het invoeren van de accijns aanvullen. Gedacht wordt aan voorlichtingscampagnes die jongeren bewust maken van de nadelen van vet eten en het instellen van een reclameverbod voor vet eten. Als deze maatregelen de gewenste gevolgen hebben, zullen de gegevens waarvan de leerlingen met hun economieleraar uitgaan, moeten worden aangepast.

2p **4. Welk gegeven moet dan worden aangepast? Verklaar het antwoord.**



Kamertje verhuren

Uit onderzoek blijkt dat studentenkamers in Amsterdam het duurst van Nederland zijn. Kamers in Amsterdam zijn zo gewild, dat huisbazen studenten zelfs tegen elkaar op laten bieden. Degene die het hoogste biedt krijgt de kamer.

1p 5. Noem een kenmerk van monopolistische concurrentie en laat met een voorbeeld zien dat dit kenmerk van toepassing is op de markt van studentenkamers in Amsterdam.

De gemeente Amsterdam vindt de hoge huren ongewenst. De gemeente vraagt een adviesbureau te onderzoeken welke maatregelen hiertegen genomen kunnen worden. Het adviesbureau constateert dat de huren op de meest gewilde locaties weliswaar hoog zijn, maar dat vraag en aanbod op de markt in evenwicht zijn. Er zijn geen toetredingsbarrières geconstateerd en de aanbieders hebben een verwaarloosbaar kleine invloed op de prijs. Daarom gaan ze er in de analyse van uit dat de markt voor studentenkamers zich min of meer gedraagt als een markt van volkomen concurrentie.

Het bureau stelt in een rapport de volgende drie opties voor om de hoge huren tegen te gaan:

- Optie 1: de gemeente gaat zelf studentenkamers bouwen en verhuren.
- Optie 2: de gemeente grijpt in op deze markt middels prijsregulering.
- Optie 3: de gemeente grijpt niet in omdat studenten steeds langer bij hun ouders willen blijven wonen en de huurprijzen van studentenkamers daardoor vanzelf zullen dalen.

Gebruik bron 1.

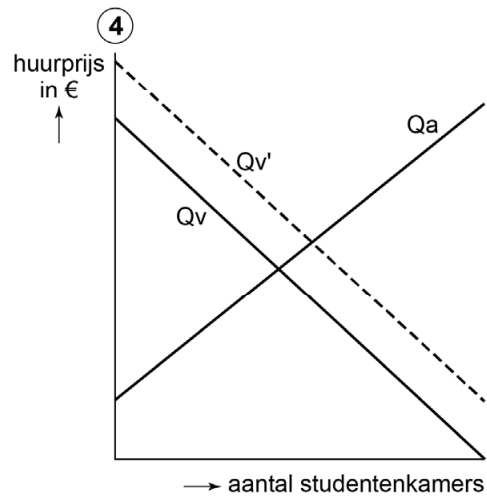
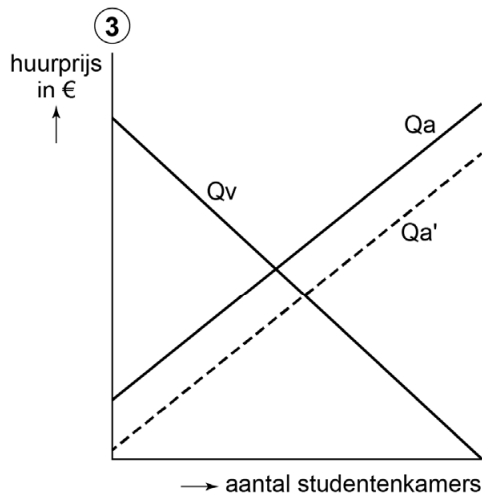
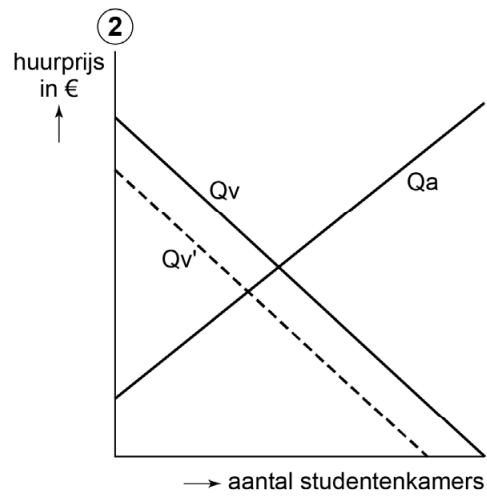
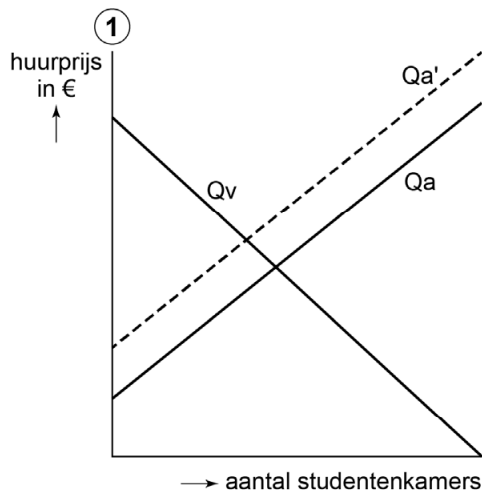
2p 6. Kies uit bron 1 de figuur die optie 1 uit het rapport van het onderzoeksbureau weergeeft. Neem de figuur over op je antwoordblad en arceer het nieuwe consumentensurplus.

1p 7. Leg uit welke vorm van prijsregulering (optie 2) de gemeente moet inzetten om de hoge huren tegen te gaan.

2p 8. Beredeneer dat prijsregulering (optie 2) kan leiden tot een verschil tussen de gevraagde en de aangeboden hoeveelheid kamers.

3p 9. Beredeneer of de veronderstelde daling van huurprijzen bij optie 3 een gevolg is van een verschuiving van de vraaglijn, van een verschuiving langs de vraaglijn, of van allebei.

bron 1: markt studentenkamers Amsterdam



Legenda:

Q_a = aangeboden hoeveelheid in de uitgangssituatie

$Q_{a'}$ = aangeboden hoeveelheid na maatregelen

Q_v = gevraagde hoeveelheid in de uitgangssituatie

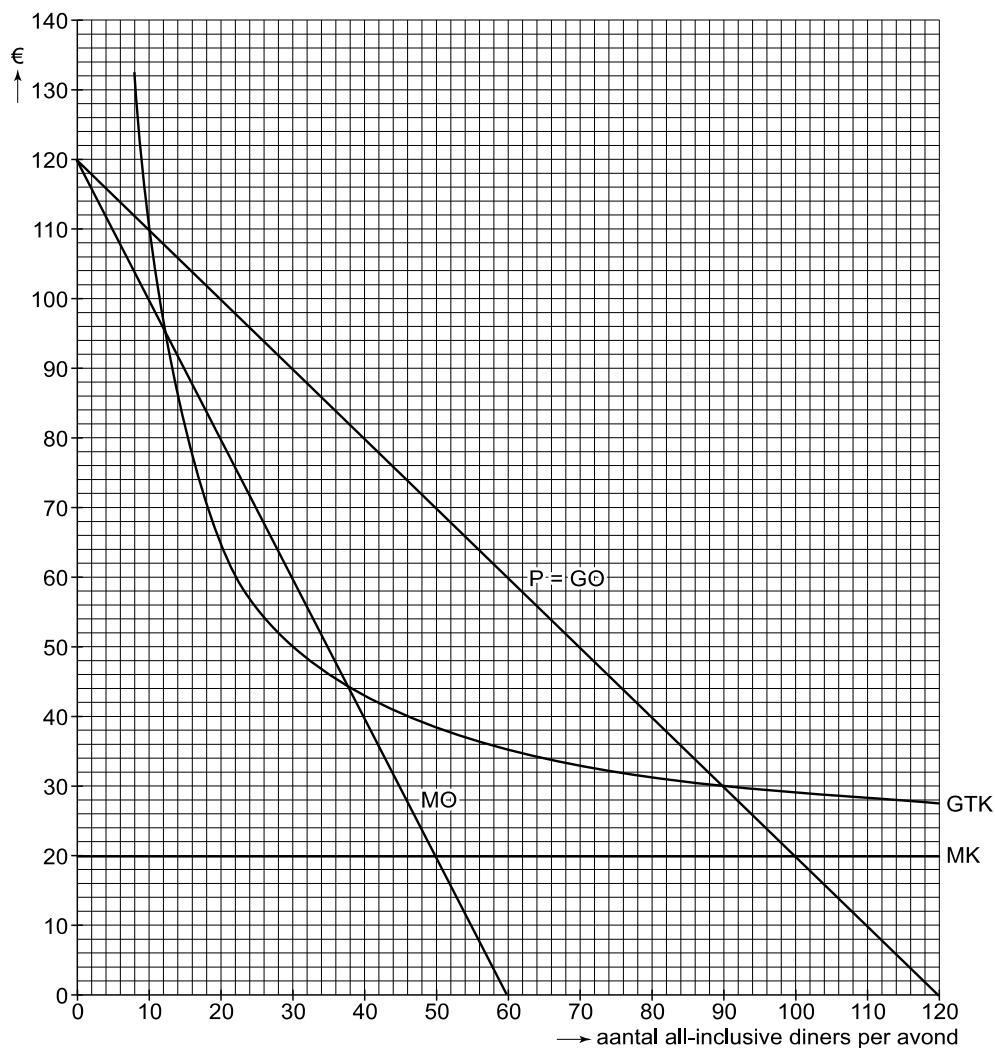
$Q_{v'}$ = gevraagde hoeveelheid na maatregelen



Restaurant La Mama

Georgio en zijn vrouw Teresia zijn sinds kort de eigenaren van restaurant La Mama. Het restaurant wordt momenteel verbouwd en zal over een paar weken opengaan. Georgio en Teresia hopen zo hun droomwens in vervulling te laten gaan. Ze willen van La Mama een uniek restaurant maken, zeven dagen per week open met een aanbod van uitsluitend een all-inclusive diner: een viergangenmenu inclusief drank voor een vaste prijs. Ze hebben een adviseur gevraagd een inschatting te maken van de kosten en opbrengsten na opening (zie figuur 1).

figuur 1: verwachte kosten en opbrengsten per avond van La Mama



- GTK = gemiddelde totale kosten
- P = verkoopprijs
- GO = gemiddelde opbrengst
- $P = GO$ = prijs-afzetlijn
- MO = marginale opbrengsten
- MK = marginale kosten

Op een avond bespreken Georgio en Teresia de bedrijfsdoelstelling van La Mama:

- Georgio: “Ik wil dat La Mama in ieder geval elke avond break-even draait en ook zoveel mogelijk klanten trekt.”
- Teresia: “We moeten meteen vanaf het begin streven naar maximale totale omzet per avond.”

2p 10. Maak met behulp van figuur 1 van onderstaande tekst een economisch juiste redenering.

Uit de ...(1)... is af te leiden, dat La Mama een aanbieder is op een markt van ...(2)... concurrentie. De variabele kosten van La Mama zijn ...(3)...

Kies uit:

bij (1) GTK-lijn / prijs-afzetlijn

bij (2) onvolkomen / volkomen

bij (3) progressief / proportioneel

1p 11. Bereken de omzet per avond bij de bedrijfsdoelstelling van Georgio. Gebruik figuur 1.

2p 12. Arceer de uitkomst van de bedrijfsdoelstelling van Teresia in figuur 1.

Uiteindelijk stellen Georgio en Teresia de prijs voor een all-inclusive diner vast op € 50. Omdat Georgio verwacht dat het restaurantbezoek op maandag beduidend lager zal zijn dan de rest van de week, stelt hij voor de prijs op maandag te verlagen naar € 40. Georgio motiveert: “Ik ga er daarbij van uit dat we te maken hebben met een prijselastische vraag.” Gebruik bron 1 bij de vragen 4 en 5.

2p 13. Is de vraag in bovenstaande situatie inderdaad prijselastisch? Licht het antwoord toe met een berekening. Gebruik figuur 1.

Teresia reageert: “Je maakt een fout. Deze grafiek geldt niet voor een maandag, want op die dag ligt de prijs-afzetlijn anders dan de andere dagen van de week.”

2p 14. Licht de prijsafzetlijn voor een all-inclusive diner op een maandag volgens Teresia meer naar links of meer naar rechts ten opzichte van de lijn voor de andere dagen van de week? Verklaar het antwoord.